

Dyskursy kultury popularnej w społeczeństwie współczesnym, red. Agnieszka Cybal-Michalska, Paulina Wierzba, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2012, 342 s.

Kultura popularna jest jednym z najistotniejszych – przynajmniej dla społeczeństw zachodnich – źródeł obowiązujących wersji wiedzy, wzorów i nawyków poznawczych lub schematów zachowania. Jest ponadto bez wątpienia dominującą kulturą ponowoczesnego świata i, bez względu na wariację jej oceny, uznać ją należy za element konstytuujący kierunek konstrukcji ponowoczesnej rzeczywistości. Popkultura „pełni ważną funkcję w transmisji kulturowej dziedzictwa, kształtuje systemy wartości, nadaje statusy społeczne, kreuje rytuały, a nawet stanowi siłę napędową do wprowadzania zmian społecznych czy tworzenia innowacji”².

² A. Cybal-Michalska, P. Wierzba. Wprowadzenie. [W:] *Dyskursy kultury popularnej w społeczeństwie współczesnym*. Agnieszka Cybal-Michalska, Paulina Wierzba (red). Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2012, s. 9.

Ten zintensyfikowany proces oddziaływania kultury popularnej na kształt współczesności zmusza do podjęcia trudu pogłębionej pedagogicznej refleksji nad jej, a także nad najważniejszą ścieżką jej transmisji i transgresji – warstwą twórczej i artystycznej aktywności ponowoczesnej jednostki³.

Trud ten podjęły dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prof. UAM, i mgr Paulina Wierzba, redagując pracę zbiorową *Dyskursy kultury popularnej w społeczeństwie współczesnym*. Celem książki stała się próba uchwycenia szans i zagrożeń wpływających z owego zwiększającego się wpływu kultury popularnej na społeczeństwo oraz ukazanie tkwiącego w popkulturze potencjału (nie tylko pedagogicznego).

Publikacja została podzielona na dwie części: (1) *Spektakle kultury popularnej* oraz (2) *Twórczość i aktywność artystyczna w obszarze kultury popularnej*.

Na pierwszą część składa się dwanaście tekstów:

- Agnieszka Cybal-Michalska: *Globalizacja i jej krytyka. O potrzebie zorientowania społeczeństwa na wiedzę, aktywne współdziałanie i odpowiedzialność*,
- Paulina Wierzba: „*Bóg chodzi w trampkach*” – *popkulturowy fenomen marki Converse i jego wpływ na konstruowanie tożsamości globalnego nastolatka*,
- Jarema Drozdowicz: *Perła w Koronie. Rzecz o Banksym*,
- Justyna Stępień: *Swingujące tożsamości. Brytyjski pop-art i płynna ponowoczesność*,
- Mateusz Marciniak: *Rzecz o utowarowianiu siebie i innych*,
- Magdalena Grenda: *Konsumpcja – spektaklem nabywania towarów*,
- Eryk Pieszak: *Między popkulturowym pięknem a utowarowioną indywidualnością – rozważania o ucieczce „od” i „do” własnej tożsamości w kulturze konsumpcyjnej*,
- Magdalena Smolarek: „*Reinkarnacja*” *odzieży w społeczeństwie konsumpcyjnym. Studium z pedagogiki kultury*,
- Olga Mazurek-Lipka: *Popkulturowa tożsamość współczesnego widza. Przyczyny, dla których uwielbiamy oglądać CSI i inne filmy o profesjonalistach*,
- Witold Kubicki: *MTV, mit piękna i przemiany kultury współczesnej*,
- Karolina Domagalska-Nowak: *Tożsamość imigrantów w Norwegii. Wybrane aspekty i konteksty*,
- Marcin Korzewski: *Homo aisthethikos – zmysły jako narzędzia tożsamości*.

Część ta znakomicie ukazuje, iż rekonstrukcje dyskursów kultury popularnej umożliwiają wykrzyć nie tylko siły jej wpływu na kształt ludzkich biografii, społeczeństw, szeroko rozumianej kultury i edukacji, ale także jej intrygujących kontekstów, uzmysławiających z jednej strony subtelność samej popkultury, z drugiej natomiast dyskretność jej genealogii. Zawarte w niej teksty niejako zapraszają czytelnika do analizy własnej tożsamości i refleksji nad ulokowaniem własnego Ja na scenie popkulturowego spektaklu, a za sprawą fascynującego artykułu Agnieszki Cybal-Michalskiej – także nad własną orientacją temporalną.

Znakomitym przykładem „zapierającej dech” genealogicznej rekonstrukcji prowadzonej w obrębie kultury popularnej jest tekst Jaremy Drozdowicza, uzmysławiający, iż narodziny artysty takiego formatu jak Banksy, związane są z głębokimi, acz – paradoksalnie dla popkulturowej globalności – raczej lokalnymi przemianami społecznymi.

Popkulturową subtelność świetnie uwypukliła Magdalena Smolarek poprzez postawienie hipotezy, iż w „kulturze second hands” rodzi się nowa faza istnienia przedmiotu – faza jego reinkarnacji (co szczególnie ujawnia się w kontekście wyrobów odzieżowych), a zatem faza nie tylko dająca możliwość ponownego odrodzenia się produktów, ale ich wielokrotnego odradzania – wędrowki przedmiotów.

³ Ibidem, s. 8.

Druga część książki składa się z dziewięciu artykułów:

- Piotr Para: *Kompilacje jako praktyka tworzenia w obszarze kultury popularnej*,
- Krzysztof Kuźmicz, Szymon Nożyński: *Kultura remiksu a zmiany w muzyce*,
- Ryszard Gloger: *Przyszłość radia w cyfrowej przestrzeni*,
- Izabella Starzec-Kosowska, Anna Zięty: *Konstruowanie tożsamości dziennikarza muzycznego*,
- Monika Tsuda: *Sytuacja kobiet pracujących na przykładzie wybranych japońskich seriali telewizyjnych: zawód służącej*,
- Barbara Laskowska: *Hannah Montana: popkulturowy spektakl schizofrenicznej tożsamości*,
- Karolina Anna Kulpa: *Egipska (pop)królowa*,
- Magdalena Roszczynialska: *Chodzenie i siedzenie oraz leżenie. Mobilność i immobیلność w quasi-kryminałach Marcina Świetlickiego (na przykładzie powieści Dwanaście)*,
- Sebastian Ciszewski, Magdalena Szwankowska: *Wytatuowane poczucie tożsamości – obrona czy destrukcja podmiotowości młodzieży?*

Część ta to inspirujący zbiór egzemplifikacji twórczej i artystycznej aktywności popkulturowych luminarzy. Ukazuje ona paradoksy ich aktywności i recepcji, jak i unikalny charakter dynamiki popkulturowej sztuki. Przykład tego ostatniego kontekstu zakreslili świetnie Krzysztof Kuźmicz i Szymon Nożyński, przedstawiając czytelnikowi sylwetkę tragicznie zmarłego DJ-a AM, którego twórczość jest niewątpliwą kwintesencją muzycznych kolarzy, jakimi są remiksy. Paradoksy aktywności popkulturowych artystów celnie ujawniła Barbara Laskowska, opisując zmiksowaną biografię Miley R. Cyrus, czyli serialowej Hanny Montany – biografię, w której elementy realne stają się elementami serialowej fikcji, a elementy serialowej fikcji – życia realnego aktorki (tu choćby jej kariera wokalna).

Podsumowując, należy dodać, iż lektura książki *Dyskursy kultury popularnej w społeczeństwie współczesnym* to energetyczne spotkanie z kulturą popularną, zachęcające do refleksji nad jej kondycją, siłą oddziaływania, genezą, osadzeniem w czasie teraźniejszym i przyszłością, ale także skłaniające do namysłu nad własnym Ja, nad indywidualnym stosunkiem do popkultury oraz podejściem do lokowania naszych wytworów w jej kontekstach.